

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ PIERWSZY

MAREK OKÓLSKI

MOBILNOŚĆ MIĘDZYNARODOWA LUDNOŚCI POLSKI W OKRESIE TRANSFORMACJI: PRZEGLĄD PROBLEMATYKI 9

ROZDZIAŁ DRUGI

MAREK OKÓLSKI

MOBILNOŚĆ PRZESTRZENNA Z PERSPEKTYWY KONCEPCJI MIGRACJI NIEPEŁNEJ	31
1. Wprowadzenie	31
2. „Socjalistyczna industrializacja” a migracje ze wsi do miast	35
3. Niedourbanizacja – jej przyczyny i skutki	37
4. Apogeum i zmierzch dojazdów do pracy	43
5. Otwarcie na zachód a mobilność terytorialna ludności	48
6. Niedokończony exodus ze wsi do miast a migracja niepełna	56
7. Uwagi końcowe: perspektywy migracji niepełnej	59

ROZDZIAŁ TRZECI

DARIUSZ STOLA

MIĘDZYNARODOWA MOBILNOŚĆ ZAROBKOWA W PRL	62
1. Wprowadzenie	62
2. Wielkie zamknięcie	65
3. Odwilż	67
4. Eksplozja mobilności	69
5. Restabilizacja systemu i przykręcenie śruby	73
6. Czasy Gomułki	74
7. Dekada Gierka	82
8. Realny socjalizm fundamentem ekonomicznym mobilności zagranicznej	86
9. „Eksport wewnętrzny”	90
10. Lata 80. – zamieszanie, regres i przyspieszenia historii	93
11. Uwagi końcowe	97

ROZDZIAŁ CZWARTY

EWA JAŻWIŃSKA

MIGRACJA NIEPEŁNA LUDNOŚCI POLSKI: ZRÓŻNICOWANIE MIĘDZYREGIONALNE	101
1. Wprowadzenie	101
2. Charakterystyka badanych regionów	102
3. Podstawowe charakterystyki migracji z badanych jednostek terytorialnych	105
4. Cechy migrantów	117
4. Uwagi końcowe	123

ROZDZIAŁ PIĄTY

WOJCIECH ŁUKOWSKI

SPÓŁECZNY SENS RUCHLIWOŚCI NIEPEŁNEJ

(BIWALENTNEJ)	125
1. Wprowadzenie	125
2. Na czym polega ruchliwość niepełna (biwalentna)?	127
3. Ruchliwość niepełna (biwalentna) z Podlasia – próba określenia charakteru i celów	130
4. Mońki – socjalistyczne miasto ludzi kapitalistycznego sukcesu	136
5. Mobilność z Mońk zakończona sukcesem – analiza łańcuchów migracyjnych monieckich rodzin	141
6. Od migracji do cyrkulacji – mobilność z podlaskiej wsi	148
7. Między Mońkami a Europą Zachodnią i USA. Ciągłość i zmiana wzorów mobilności przestrzennej w latach 90.	154
8. Ruchliwość niepełna (biwalentna), „ruchliwość pozorna” i efektywność polskiego kapitalizmu	158

ROZDZIAŁ SZÓSTY

AGATA GÓRNY, DARIUSZ STOLA

AKUMULACJA I WYKORZYSTANIE MIGRACYJNEGO

KAPITAŁU SPÓŁECZNEGO	164
1. Wprowadzenie	164
2. Kapitał migracyjny w badanych skupiskach	168
3. Charakter migracyjnego kapitału społecznego	176
4. Społeczny kapitał migracyjny a skłonność do migracji	178
5. Sybstitutywne kapitały	180
6. Samotni migranci	182
7. Uwagi końcowe	183

ROZDZIAŁ SIÓDMY

PIOTR KORYŚ

PERYFERYJNOŚĆ A MIGRACJA NIEPEŁNA

1. Wprowadzenie	188
2. Dychotomia centrum-peryferie a procesy migracyjne	189
3. Kapitał ekonomiczny, społeczny i kulturowy migrantów i gospodarstw migranckich	190
4. Migracje wewnętrzne i zagraniczne	194
5. Cele i skutki migracji	196
6. Strategie migracyjne	198
7. Uwagi końcowe	204

ROZDZIAŁ ÓSMY

BARBARA SAKSON

ZRÓDŁA PIONIERSKIEGO ŁAŃCUCHA MIGRACYJNEGO

1. Wprowadzenie	206
2. Metoda badań	207
3. Cechy demograficzno-społeczne pionierów	209
4. Sytuacja społeczna pionierów przed emigracją	209
5. Motywacje wyjazdu	213
6. Decyzja o wyjeździe	216

7. Oczekiwania wobec kraju emigracji a realia życia na emigracji	219
8. Trwałość zamierzeń migracyjnych	221
9. Rola pionierów w generowaniu nowych łańcuchów migracyjnych	227
10. Uwagi końcowe	235

ROZDZIAŁ DZIEWIĄTY

PAWEŁ KACZMARCZYK

„POLSKI BERLIN”? – UWAGI NA TEMAT NAJNOWSZYCH MIGRACJI POLAKÓW DO STOLICY NIEMIEC	241
1. Wprowadzenie	241
2. Polityka migracyjna Niemiec a status osób przybywających z Polski	243
3. Polacy przebywający na stałe (legalnie) w Berlinie	248
4. Pracownicy programowi – osoby przebywające czasowo (legalnie) na terytorium Niemiec	252
5. Pozycja i sytuacja „wysiedleńców”	254
6. <i>Wanderhändler</i> – prekursorzy migracji niepełnej?	257
7. Migracje niepełne Polaków do Berlina w latach 90.	259
8. Uwagi końcowe	270

ROZDZIAŁ DZIESIĄTY

ALEKSANDRA GRZYMAŁA-KAZŁOWSKA

DYNAMIKA SIECI MIGRANCKICH: POLACY W BRUKSELI	272
1. Wprowadzenie	272
2. Obraz Polaków pracujących nielegalnie w Brukseli	275
3. Polacy w Belgii na przełomie lat 80. i 90.	278
4. Rozwój sieci migranckiej i wzrost wagi powiązań rodzinnych	282
5. Więzi etniczne i rodzinne w obliczu rosnącej rywalizacji	286
6. Grupy rodzinne w warunkach agresywnej konkurencji i załamania się norm społecznych	287
7. Rola indywidualnych umiejętności kulturowych w sytuacji dużej konkurencji o pracę	292
8. Zróżnicowanie wśród Polaków pracujących w Belgii	295
9. Uwagi końcowe	300

ROZDZIAŁ JEDENASTY

PAWEŁ KACZMARCZYK

UWARUNKOWANIA PROCESÓW MIGRACYJNYCH Z PERSPEKTYWY SPOŁECZNOŚCI „WYSYŁAJĄCEJ”	303
1. Wprowadzenie	303
2. Charakter procesów migracyjnych w gminie Mońki	304
3. Uwarunkowania mobilności międzynarodowej – poziom mikrospołeczny ..	307
4. Uwagi końcowe	326

ROZDZIAŁ DWUNASTY

EWĄ JAŻWIŃSKĄ

MIGRACJA NIEPEŁNA A PRZEBIEG KARIER ZAWODOWYCH	331
1. Migracje a ruchliwość społeczna	331
2. Ruchliwość społeczna i migracje w okresie PRL	335
3. Struktura zawodowa w Polsce przed i po transformacji	337
4. Ruchliwość wewnątrzpokoleniowa i kariery zawodowe mieszkańców miasta na Podlasiu	340

5. Zróżnicowanie karier i sytuacji zawodowej migrantów z Podlasia	348
6. Migracje międzynarodowe a ruchliwość społeczna i kariery zawodowe mieszkańców Warszawy	350
7. Uwagi końcowe	355

ROZDZIAŁ TRZYNASTY

ZIEMOWIT HIRSZFELD

GENEROWANIE I ALOKACJA ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

MIGRANTÓW	357
1. Wprowadzenie	357
2. Generowanie środków pieniężnych	359
3. Tezauryzacja i przepływ środków pieniężnych	370
4. Alokacja środków pieniężnych	374
5. Uwagi końcowe	380

ROZDZIAŁ CZTERNASTY

DOROTA OSIPOWICZ

MARGINALIZACJA SPOŁECZNA MIGRANTÓW

1. Wprowadzenie	382
2. Założenia i definicje	384
3. Marginalizacja a migracja	387
4. Młode pokolenie	407
5. Uwagi końcowe	408

BIBLIOGRAFIA	410
---------------------------	-----

INDEKS	428
---------------------	-----

NOTY O AUTORACH	435
------------------------------	-----